
OBSAH

ÚVOD

7

KAPITOLA PRVNÍ

OD SOCIÁLNÍ FILOZOFIE K SOCIOLOGII	13
1. Ideově teoretická východiska sociologického poznání	13
2. Sociální a třídní východiska sociologie	18

KAPITOLA DRUHÁ

AUGUSTE COMTE A VZNIK POZITIVISTICKÉ SOCIOLOGIE

1. Comte a jeho doba	26
2. Klasifikace věd	28
3. Předmět a úkoly sociologie	32
4. Sociologické metody	34
5. Sociální statika	37
6. Sociální dynamika	40
7. Pozitivní politika	43
8. Comtovo místo v dějinách sociologie	45

KAPITOLA TŘETÍ

SOCIOLOGICKÁ KONCEPCE HERBERTA SPENCERA	48
1. Spencer a jeho doba	48
2. Předmět sociologie	51
3. Organicismus a evolucionismus	52
4. Spencerovo místo v dějinách sociologie	57

KAPITOLA ČTVRTÁ

NATURALISMUS V SOCIOLOGII 19. A POČÁTKU 20. STOLETÍ

1. Evolucionismus jako základ naturalistických škol v socio-	62
logii	
2. Mechanistická škola	64
3. Geografická škola	67
4. Rasově antropologická škola	78
5. Bioorganická škola	82
6. Sociálně darwinistická škola	88

KAPITOLA PÁTÁ

PSYCHOLOGICKÁ SOCIOLOGIE KONCE 19. A POČÁTKU 20. STOLETÍ

1. Psychologismus a sociologie 19. století	103
2. Psychologický evolucionismus	105
3. Instinktivismus	108
4. „Psychologie národu“	111
5. Skupinová psychologie a teorie nápodoby	114
6. Zrod interakcionismu	122
7. Psychologická sociologie v historické perspektivě	127

KAPITOLA ŠESTÁ

EMPIRICKÉ SOCIÁLNÍ VÝZKUMY V 19. STOLETÍ

1. Empirické sociální výzkumy v Anglii	132
2. Empirické sociální výzkumy ve Francii	140
3. Empirické sociální výzkumy v Německu	151

KAPITOLA SEDMÁ

KRIZE EVOLUCIONISMU A PROTIPOZITIVISTICKÉ PROUDY V SOCIOLOGII KONCE 19. A POČÁTKU 20. STOLETÍ

1. Metodologická situace ve společenských vědách na pře-	159
lomu 19. a 20. století	
2. Novoidealismus ve filozofii společenských věd	167
3. Situace sociologie	177

KAPITOLA OSMÁ SOCIOLOGICKÁ KONCEPCE FERDINANDA TÖNNIESE

182

KAPITOLA DEVÁTÁ

SOCIOLOGIE GEORGA SIMMELA

1. Metoda, předmět a úkoly sociologie	201
2. Formální sociologie	203
3. Filozofická sociologie. Koncepce porozumění	209
4. Sociální filozofie a sociologie kultury	214
5. Simmel a buržoazní sociologie	221

KAPITOLA DESÁTÁ

SOCIOLOGIE EMILA DURKHEIMA

1. Durkheimova sociálně politická pozice	225
2. Předmět sociologie a její místo mezi ostatními společenskými vědami	230
3. „Sociologismus“ jako teorie společnosti	234
4. Pravidla sociologické metody	237
5. Společenská solidarita a dělba práce	243
6. „Nenormální“ formy dělby práce. Jedinec a společnost	249
7. Aplikace principů „sociologismu“ na výzkum příčin sebevraždy	254
8. Filozofickosociologické pojetí morálky	260
9. Filozofickosociologické pojetí náboženství	265
10. Místo Durkheima v dějinách sociologie. „Sociologismus“ a marxismus	272

KAPITOLA JEDENÁCTÁ

SOCIOLOGIE MAXE WEBERA

1. Max Weber a jeho doba	277
2. Metodologické problémy věd o kultuře	280
3. Ideální typ jako logická konstrukce	282
4. Problém porozumění a kategorie „sociálního jednání“	287
5. Účelně racionální jednání jako metodologická kategorie Weberovy sociologie	294

6. Sociální jednání a „orientace na druhého“ — „očekávání“	298
7. Druhy sociálního jednání	302
8. Formální racionalita jako kategorie weberovské socio-logie	304
9. Weberovo učení o typech panství	309
10. Rozpornost Weberovy politické pozice	315
11. Sociologie náboženství	322
12. Max Weber v historické perspektivě	332
KAPITOLA DVANÁCTÁ	
SOCIOLOGICKÝ SYSTÉM VILFREDA PARETA	336
1. Pareto a jeho doba	336
2. Metodologie	338
3. Společnost jako systém vzájemného působení individuí	341
4. Psychologický redukcionismus	344
5. Koncepce ideologie	346
6. Koncepce koloběhu elit	351
7. Pareto v historické perspektivě	357
ZÁVĚR	360
JMENNÝ REJSTŘÍK	369